

EL MIRACLE DE LES COVES

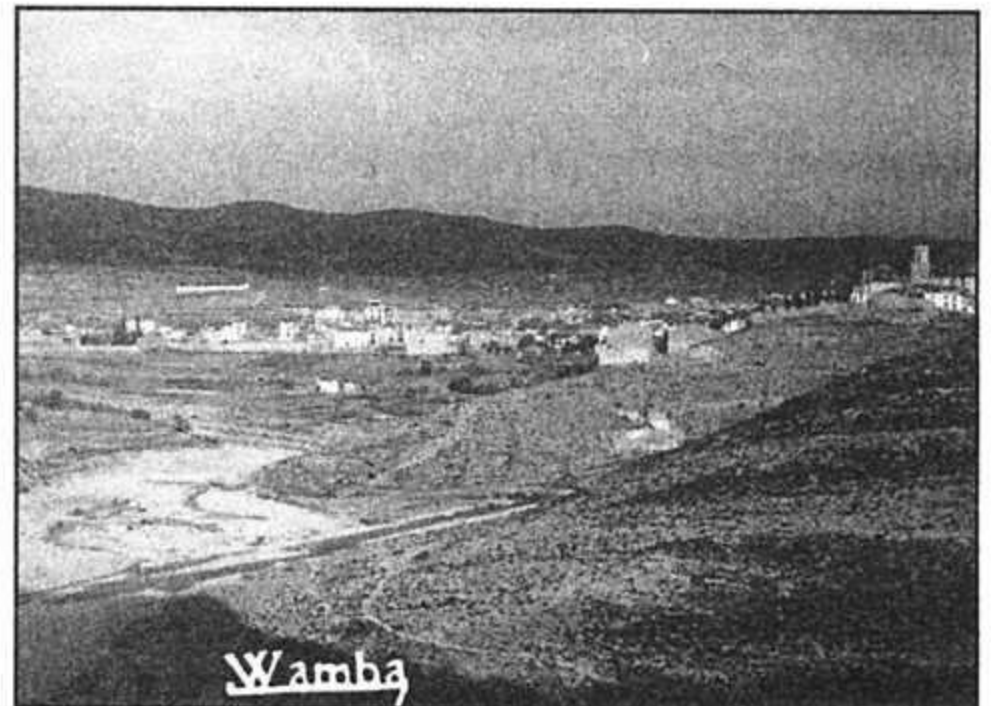
JOAN V. SANZ I SANCHO

Corria l'any 1947. El mateix any que Francisco Franco Bahamonde, Caudillo de España y de la Cruzada, Generalísimo de los Ejercitos va promulgar la Ley de Sucesión en la Jefatura del Estado. El mateix any que el govern nord-americà va posar en pràctica el Pla Marshall d'ajuda a Europa i del qual l'Estat espanyol va quedar al marge. També l'any en que els Estats Units van crear la famosa Central d'Intel·ligència Americana (la CIA). Va ser l'any que l'ONU va descartar i rebutjar novament les peticions del règim del General Franco per incorporar-se a aquest organisme internacional. Va ser l'any en que l'Índia i el Pakistan es van independitzar de l'Imperi Britànic. L'any en que Miguel Delibes va guanyar el premi Nadal amb la novel·la *La sombra del Ciprés es alargada*, Albert Camus va publicar *La peste* i el Sevilla FC va guanyar la lliga espanyola de futbol. També va ser l'any en que es va començar a emetre el famós programa radiofònic del Consultori d'Elena Francis, va néixer el futbolista Johan Cruyff o va morir el conegut cap de la màfia nord-americana Al Capone.

Va ser un més d'aquells durs anys de la postguerra. L'any del «Miracle de les Coves i com s'acostuma a dir moltes vegades, va ser un any durant el qual la fe va moure muntanyes. I així com molts dels esdeveniments que abans hem esmentat han passat desapercebuts i han caigut en l'oblit per moltes de les persones de les nostres terres, el «miracle» segueix viu en un raconet de la nostra memòria. Si més no, el veritable miracle de que, malgrat l'allau de gent que es va presentar al veí poble de les Coves, ningú no prengué mal i tot el món tornés a casa sa i estalvi.

Molt s'ha escrit al voltant de l'esdeveniment i poques coses noves podem portar a la llum. Fa però molt de temps que alguns dels nostres lectors ens han fet arribar material, especialment fotografies al voltant de l'esdeveniment. Teníem doncs un deute amb ells i el compromís de traure el material a la llum, a la nostra revista Mainhardt, encara que ja hagen aparegut al llarg dels anys en altres mitjans de comunicació.

Com podran vore els nostres lectors i lectores la majoria de les fotografies porten el segell inconfusible del fotògraf **Wamba** de Castelló. A ells ens vam adreçar per demanar-los permís per poder reproduir-les, i amablement ens va donar tot tipus de facilitats. Per això en aquest article volem mostrar el nostre

Vista general del poble de les Coves

reconeixement a un dels reportatges de fotografia social més interessant i important de la dècada dels quaranta. Un reportatge que va ser capaç de captar el fervor popular de l'esdeveniment, així com l'esperança i la fe que molta gent havia dipositat en el tant esperat miracle.

I així diuen que van anar les coses...

Raquel Roca Tirado, era una xiqueta d'uns deu anys, filla d'un radiotelegrafista republicà qui, sembla ser, havia estat destituït del seu càrrec arran d'una sentència militar posterior a la guerra. Originaris de la Font de la Figuera (València), havien anat a parar primer a les Useres i posteriorment a les Coves de Vinromà. A base de treballs modestos i sempre carregats de problemes econòmics, no havien pogut donar a la xiqueta i els seus germans la instrucció que haurien desitjat. Malgrat tot són moltes les fonts que coincideixen en dir que es tractava d'una xiqueta molt espavilada per a l'edat que tenia i amb uns coneixements religiosos superiors als xiquets i xiquetes de la seua edat.

El fet van començar quan Raquel va assegurar que a la cova de la Campana, en un paratge anomenat el single de la Moreria, a poc de més de mig quilòmetre del poble, se li apareixia la Verge Maria al temps que li feia encàrrecs i li donava instruccions. En un principi els pares, esglaiats per les afirmacions de la xiqueta li van prohibir que parlara del tema. Fins i tot diuen que la van portar al metge per tal que l'examinés. Tot indicava però que la xiqueta era completament normal.

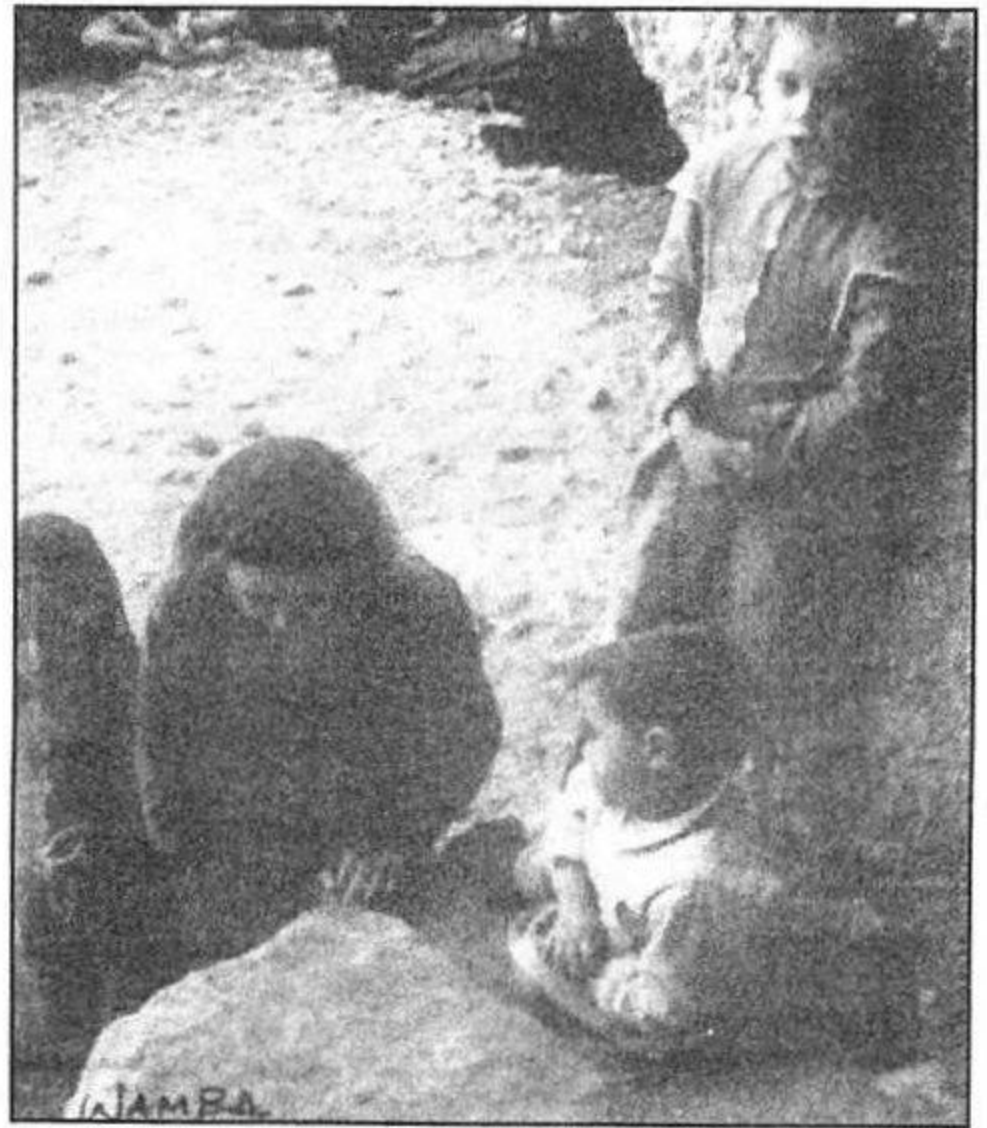
Francisca Albert, una covarxina que -quan van passar el fets- tenia 25 anys, explicava al periòdic Mediterráneo (diumenge, 6 de març de 1994) que «La dona de don Paco, el metge, li va contar que el seu pare la va portar al metge per examinar-la davant les coses tant rares que arribava a dir i fins i tot va arribar a pegar-li per tal que no tornara a parlar de les aparicions». Quan la notícia va començar a estendre's pels pobles dels voltants i la gent va començar a apropar-se fins al poble, per vore la xiqueta. El pares van arribar a l'extrem d'impedir que Raquel isquera al carrer. Francisca conta que «La gent li demanava que s'assomara per la finestra i li tocaven la mà, s'emportaven un cabell seu o un trosset del seu pobre vestit».

Algunes versions diuen que el seu pare, tot i que pareix ser que no era creient, acompanyava la xiqueta tots els dies fins el lloc esmentat. Francisca per la seua part afirmava que cada vegada era més nombrós el grup de gent que acudia tots els dies a resar a la cova de la Moreria i que qui portava la xiqueta al muscles era el *tio Moreno*. Per contra afirmava que els seus pares mai no la van acompanyar.

A mesura que s'apropava la data anunciada per al miracle, anava augmentant el nombre de gent que s'apropava fins el poble de les Coves, tot i les reticències del bisbat, que en diversos comunicats demanava als fidels que s'abstinguessen de peregrinar al lloc (tenim constància d'aquests comunicats publicats al periòdic el Mediterráneo del moment, i mirarem de reproduir-los en el proper número de la nostra revista). Pel demés, sembla com si la premsa del moment no en vulgués fer cap tipus de comentari. Ni abans, ni després, ja que els articles al voltant de l'esdeveniment són gairebé nuls.

Malgrat les reticències de les autoritats els fets es van escampar com ho fan les males herbes. La notícia va traspasar les nostres fronteres i va arribar fins i tot a terres molt llunyanes. Segons una crònica publicada al Centre d'Estudis del Maestrat, el principal medi que va fer córrer la notícia va ser el telèfon. Mitjançant les telefonistes, que es passaven els informes les unes a les altres, cada dia, en fer les connexions.

I així, a poc a poc, es va anar perfilant el dia que tindria lloc el miracle. El dia previst per a l'esdeveniment seria l'1 de desembre de 1947. Tindria lloc al voltant de les tres de la vesprada. En aquell moment el cel s'enfosquiria durant unes hores, la Mare de Déu apareixeria i molts dels malalts allí congregats arribarien a curar-se. Alguns afirmen també que es deia que apareixeria una monumental creu lluminosa formada per estels i envoltada per àngels, que només podrien vore els que estaven allí. Cada cop era més la gent interessada a vindre a vore el miracle. Uns per

curiositat, d'altres moguts per la fe i amb l'esperança de poder curar-se o curar algun familiar proper. Cadascú va arribar com va poder. La majoria ho van fer a peu, però també hi va arribar gent en bicicleta, en carros, motos, camions, autobusos i alguns, els menys, en cotxe particular. Allí baix però, als peus de la cova, el miracle no va fer distinció de classes socials. Aquell dia estaven tots barrejats.

L'afiuència de gent -com mostren les fotografies- va ser grandiosa. Quanta gent va anar fa molt mal dir. N'hi ha qui diu que 250.000, d'altres 300.000. N'hi ha qui diu que gairebé mig milió. A ciència certa mai no ho arribarem a saber. El que podem afirmar és que cap esdeveniment de l'època va ser capaç

de moure tanta gent. Segons l'article del CEM: «Les cues que es formaren de vehicles, que no cabien dins del poble, es deixaven a les carreteres, un darrere de l'altre, a mesura que anaven arribant. Els que venien de la banda de Castelló formaren una cua de vuit quilòmetres i una altra de semblant llargària, es formà venint de Sant Mateu; un poc més curta va ser la cua dels vehicles a la carretera d'Alcalà». El poble havia quedat desbordat. Alguns fins hi tot van aprofitar per fer negoci. Francisca Albert i Emilia Beltran –testimonis de l'època- recorden que: «El tio Minuto tenia dues botes de vi, que per aquells dies anava a 70 o 80 cèntims el litre, el van arribar a vendre a cinc pessetes i no li va durar gens».

Malgrat tot el comportament de la gent sembla que va ser immillorable i que tots els covarxins i covarxines es van abocar de manera inimaginable a facilitar les coses a tots els visitants.

El dia del miracle una enorme multitud s'anava congregant als peus de la cova de la Moreria. Dones, homes, xiquets, dolents, mutilats... Tots volien vore la xiqueta de prop i si podia ser arribar a tocar-la. Tots pensaven que podrien arribar a curar les seues enfermetats. La gent es banyava al riu, que segons la xiqueta tenia propietats curatives. D'altres, una mica més avall, omplien botelles per veure l'aigua miraculosa.

Cada cop s'apropava més l'hora del miracle. Però com diu Jaime Sancho a la seua web: «Res de res. No es va fer de nit. Molt de fred. El dia més fred de l'any i totes les esperances de que succeís alguna cosa es van acabar».

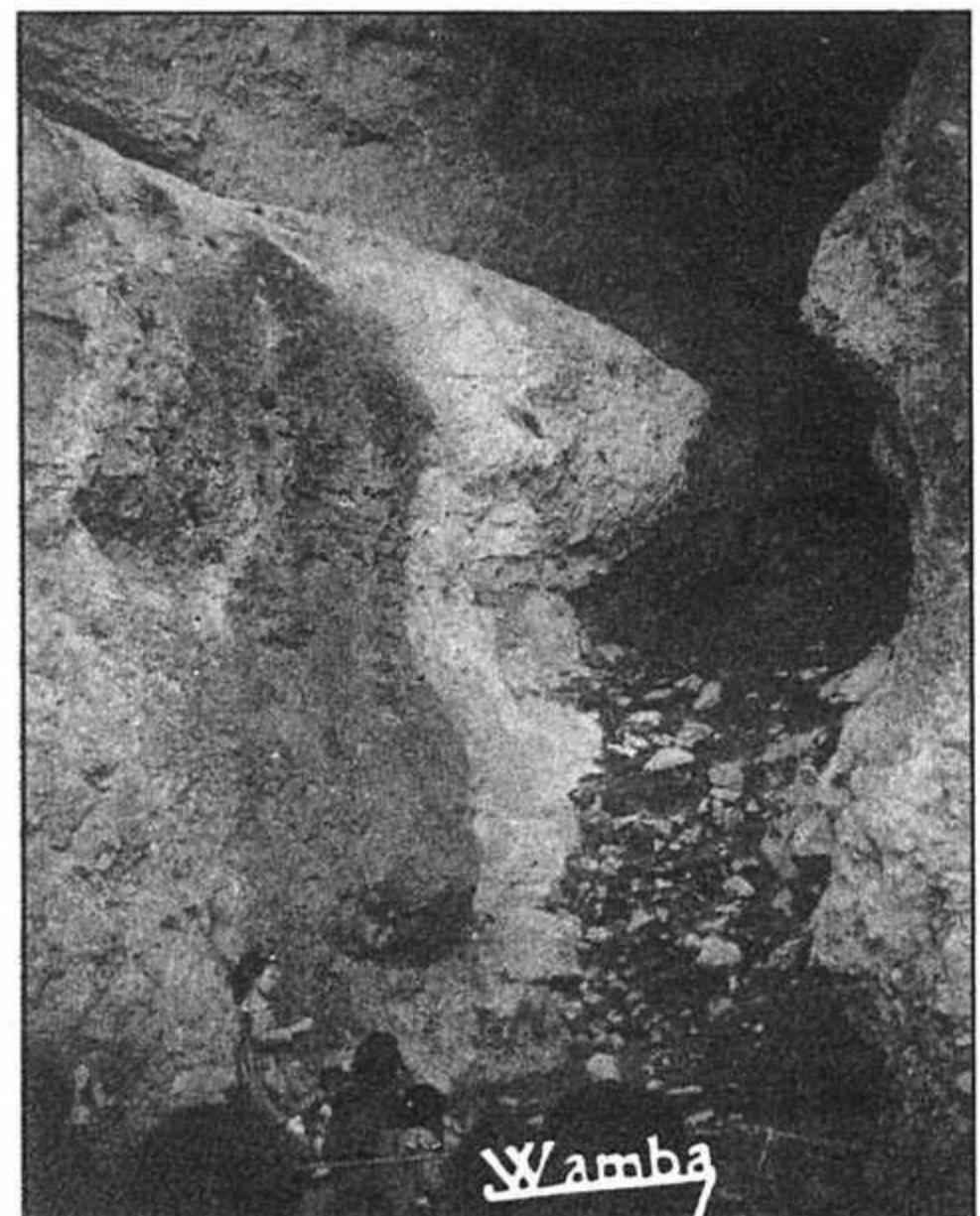
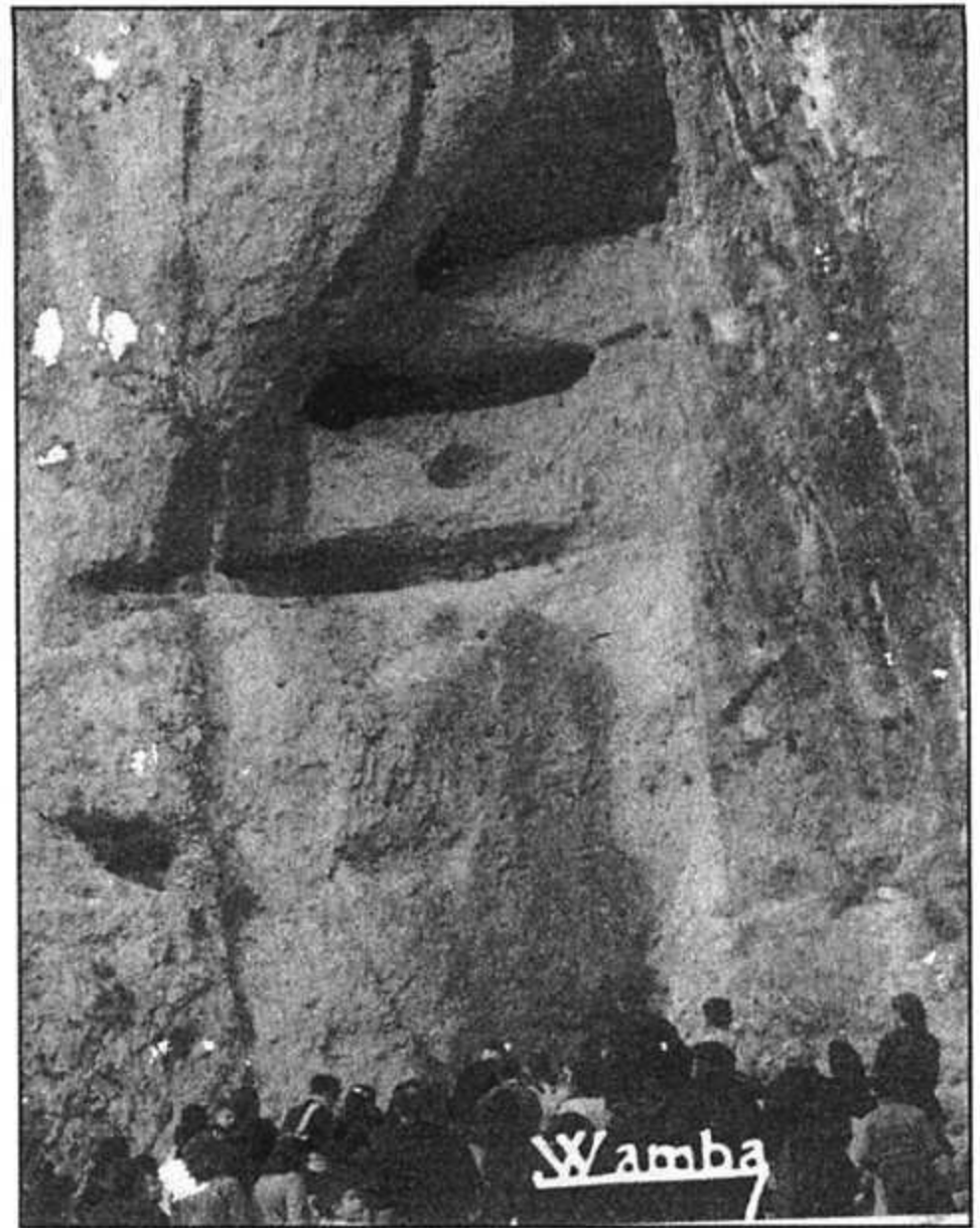
L'església, que des d'un primer moment havia volgut mantenir-se al marge de l'esdeveniment, va desacreditar l'esdeveniment. Ho van atribuir a fantasies de la xiqueta que, sembla que, havia vist feia poc la pel·lícula *La Canción de Bernardette*. Siga com siga la fe va moure muntanyes i els peregrinatges van seguir encara uns quants mesos, fins que per ordre del governador civil de Castelló la Guardia Civil va prohibir l'accés a la Cova.

Miracle? Sí. Sempre hem sentit dir que l'autèntic miracle va ser que malgrat les aglomeracions de gent, el tràfec, les anades i les tornades, l'absència d'autoritat governativa i les penes que es van patir a ningú no li passés res.

I MOLTS ANYS DESPRÉS DEL MIRACLE QUÈ?

Doncs que com sempre tot torna a la normalitat. De tant en tant, se'n torna a parlar i poca cosa més. Sempre s'havia sentit dir que la xiqueta es va posar monja i que mai més no va passar per les Coves. És això cert?

Nosaltres, gràcies a Pepita Calduch (Pepe's Bar) qui ens ha facilitat uns retalls de diari de l'any 1994.

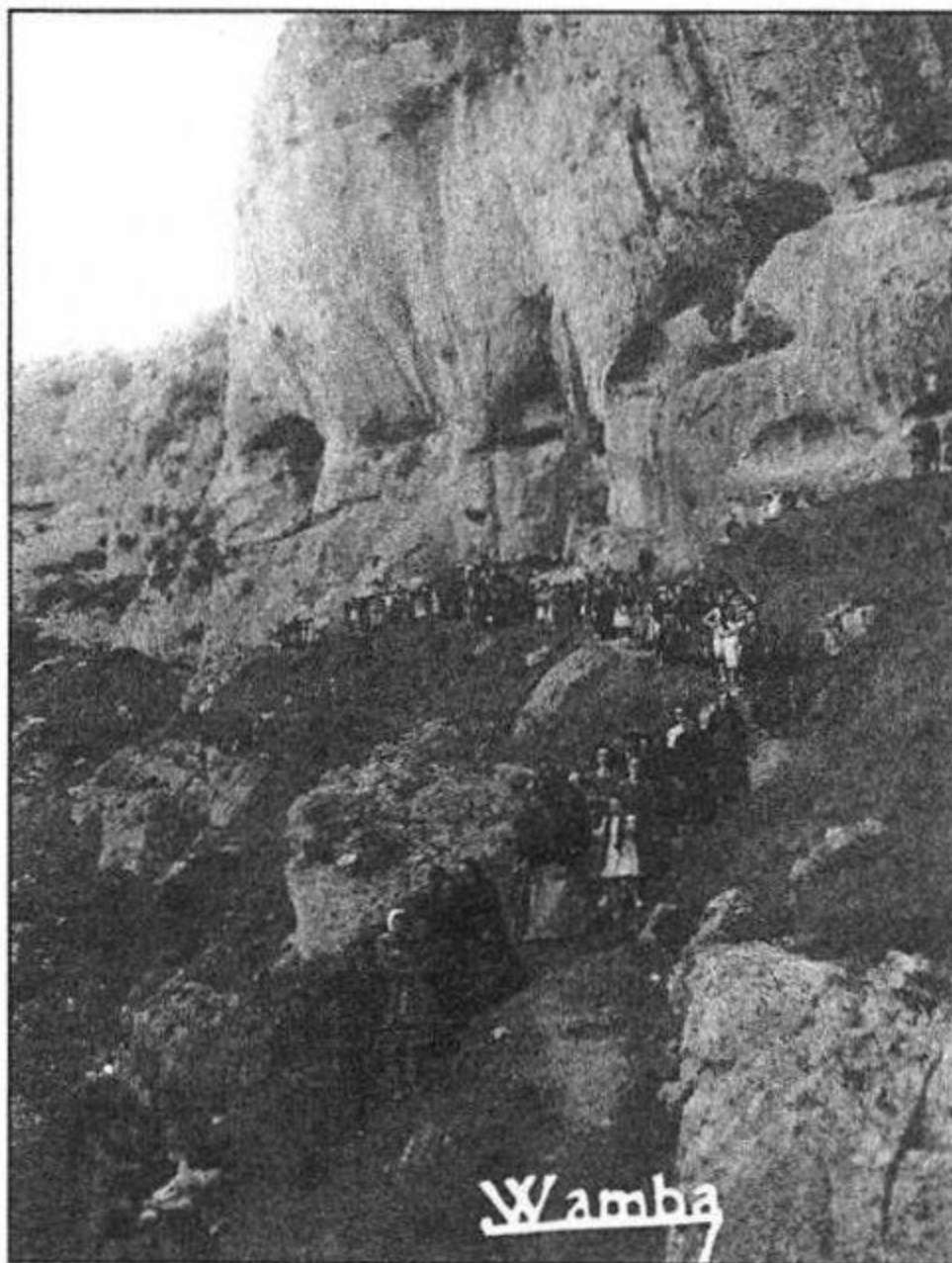

Hem descobert alguna cosa més. Merxe Morales, en uns articles publicats durant el mes de març de 1994, feia algunes revelacions i afirmacions interessants que poden aclarir una mica l'entrellat. Segons Merxe: «Després del miracle res no va ser com abans per a la família Roca Tirado. El govern va tornar a oferir-li una plaça de telegrafista al seu pare, però lluny, a Barbastre (Huesca). Allí va morir la mare de Raquel, Jacinta Tirado, i Emilio va contraure matrimoni amb la seua segona muller, Maria Teresa.

Malgrat tot, la madrastra no va acceptar a les xiquetes i les van enviar a Lleida. Mai no s'arribarà a saber si Raquel i Carmen van arribar a passar alguna temporada en un convent, com durant molts anys van creure a la seua població natal.

El cert és que d'aquesta província es van traslladar a Barcelona, on molt joves van entrar a servir a la casa d'una família acomodada. El contacte amb el seu pare va desaparèixer totalment. Les germanes van haver de sobreviure pel seu propi comte, i del seu germà Fèlix, que va morir assassinat l'11 d'abril de 1981 al Grau de Castelló, res se sap d'aquesta època.

El matrimoni que va tindre cura d'Emilio Roca, quan va tornar a passar els darrers anys de la seua vida a les Coves és l'únic que coneix algunes pistes al

voltant del seu parador. Raquel mai no va ser monja «Ella va estudiar Assistència Tècnica Sanitària (ATS) i es va casar amb un metge, un pediatra de Barcelona», ens conta la dona.

La xiqueta de les Coves va tindre tres fills però un d'ells va morir de càncer. La germana de Raquel va passar moments difícils. A l'arribada a Barcelona es va quedar embarassada i va tindre una filla a la qual va tirar endavant amb moltes dificultats. Raquel, que gaudia d'una situació econòmica molt còmoda, mai no la va ajudar. «El seu marit és molt ric i viuen en una autèntica mansió, però ella mai no li va parlar del seu passat, de la seua família, i molt menys del miracle de les Coves».

El passat mes de juliol (referint-se al de l'any 1993), Raquel i el seu marit van estar a les Coves juntament amb un advocat i una neboda. Molts pocs veïns van reconèixer a la xiqueta del miracle i van saber de la seua visita. Només el matrimoni de cuidadors es van entrevistar amb ells. «Van arribar amb la intenció de recuperar la que havia esta la casa del seus pares. Ella no va arribar a preguntar ni com havia mort el seu pare, ni si va sofrir, ni on està enterrat... No deuria d'importar-li res de tot això».

Després de tractar temes legals sobre la propietat de la vivenda se'n van tornar de nou a Barcelona, on ningú coneix el seu domicili i on s'ha fet molt difícil contactar amb ella, ja que no es permet l'accés al públic al padró d'habitants.»

I fins ací un xicotet recompte de la nostra història recent, aquella de la qual molts de nosaltres també en vam ser protagonistes.

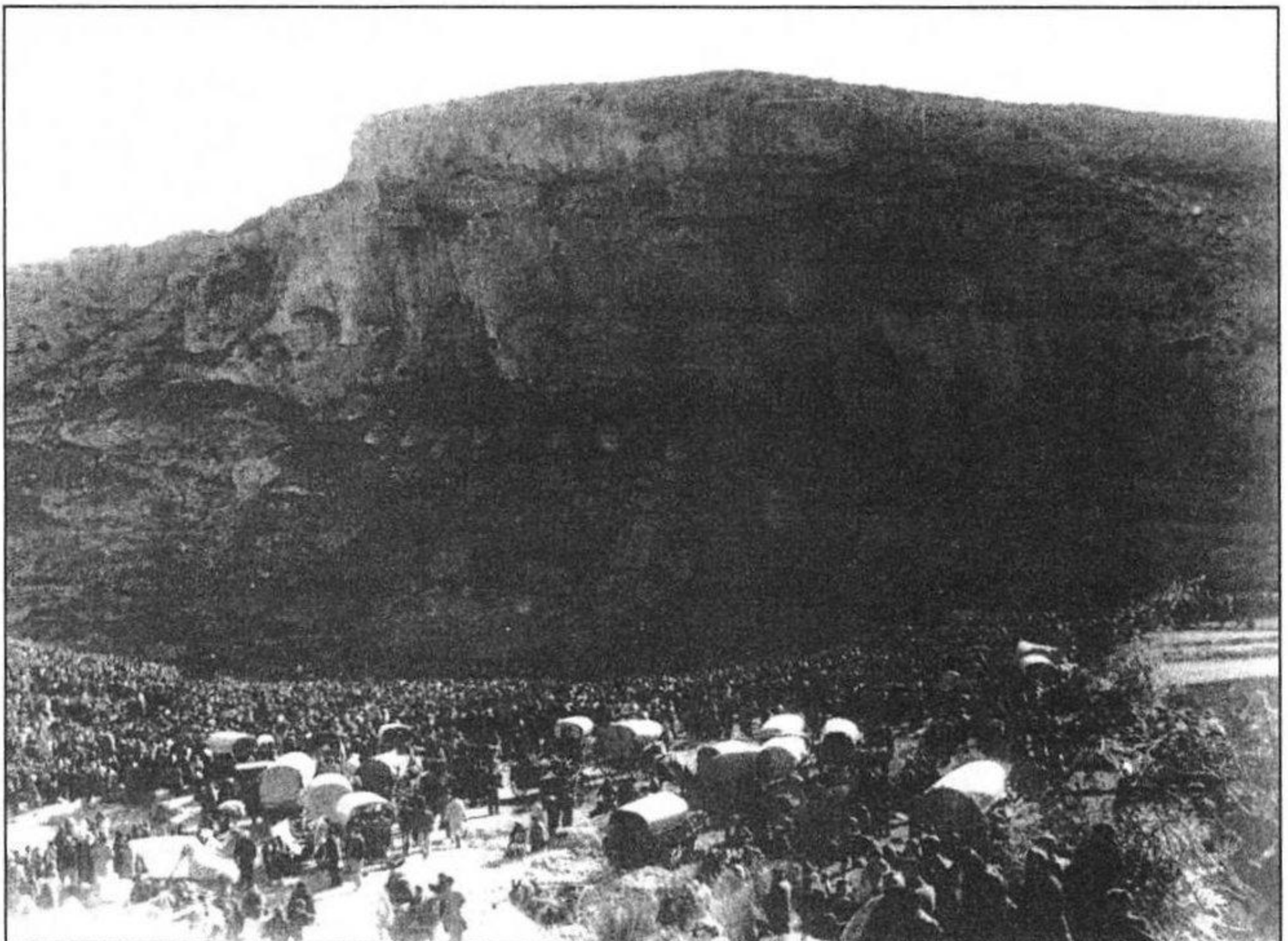
BIBLIOGRAFIA:

ALBELLA, «El milagro de les Coves de 1947», al suplement Vecinos de la Plana, Mediterráneo, 21 de diciembre de 1991.

ESCOIAGUT, A, «Crònica del miracle de les Coves de Vinromà. Any 1947», Butlletí del Centre d'Estudis del Maestrat, núm. 37, pàg. 69-70, enero-marzo 1992.

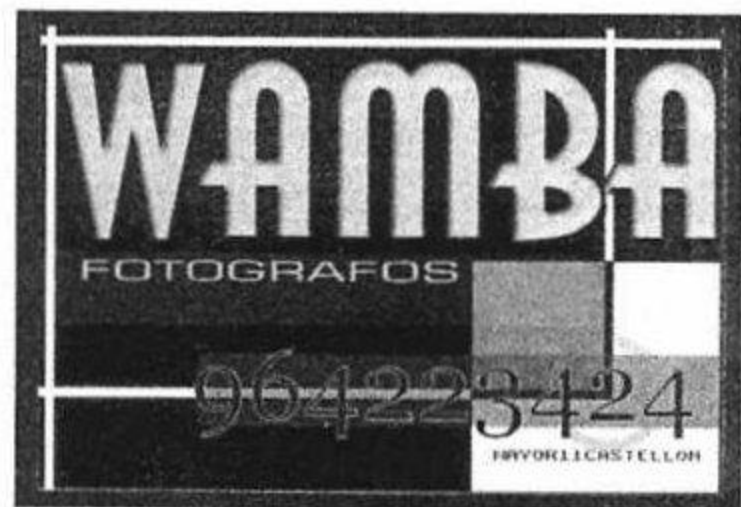
MORALES, M, «Los testigos del milagro evocan el histórico día casi 50 años después», Mediterráneo, domingo 6 de marzo de 1994.

MORALES, M, «¿Qué fue de la niña de les Coves?», Mediterráneo, domingo 6 de marzo de 1994.
<http://geocities.com/jaimesancho/miracle.htm>

El nostre agraïment a totes les persones que ens han cedit les fotografies que il·lustren aquest article:
Luís Ebrí Moya
Soledad Ripollés
Alexis Moya
Familia Herrera-Calduch Betoret,
i a **WAMBA FOTOGRAFOS** per la gentilesa en deixar-les reproduir.

FONTANERÍA - CALEFACCIÓN - GAS AIRE ACONDICIONADO

**ARNAU
INSTALACIONES, S.L.**

C/ Colón, 10
Tel. 964 414 082
ALCOSSEBRE

San Fernando, 47
Tel. 964 410 189
ALCALÀ DE XIVERT